

Prædiken til Skærtorsdag

Matt. 26,17-30

Første tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus:

Den første dag under de usyrede brøds fest kom disciplene hen til Jesus og spurgte: »Hvor vil du have, at vi skal forberede påskemåltidet til dig?« Han svarede: »Gå ind i byen til den og den, og sig til ham: Mesteren siger: Min time er nær; hos dig vil jeg holde påskemåltidet sammen med mine disciple.« Og disciplene gjorde, som Jesus havde pålagt dem, og forberedte påskemåltidet. Da det blev aften, satte han sig til bords med de tolv. Og mens de spiste, sagde han: »Sandelig siger jeg jer: En af jer vil forråde mig.« De blev meget bedrøvede og begyndte én efter én at spørge ham: »Det er vel ikke mig, Herre?« Han svarede dem: »Det er ham, som med hånden dypede i fadet sammen med mig, der vil forråde mig. Menneskesønnen går bort, som der står skrevet om ham, men ve det menneske, som Menneskesønnen forrådes af. Det var bedre for det menneske, om det aldrig var født.« Judas, som forrådede ham, spurgte: »Det er vel ikke mig, Rabbi?« Han svarede ham: »Du sagde det selv.« Mens de spiste, tog Jesus et brød, velsignede og brød det, gav sine disciple det og sagde: »Tag det og spis det; dette er mit legeme.« Og han tog et bæger, takkede, gav dem det og sagde: »Drik alle heraf; dette er mit blod, pagtens blod, som udgydes for mange til syndernes forladelse. Jeg siger jer: Fra nu af skal jeg ikke drikke af vintræets frugt, før den dag jeg drikker den som ny vin sammen med jer i min faders rige.« Og da de havde sunget lovsangen, gik de ud til Oliebjerget.

Matthæusevangeliet 26,17-30

Her i corona-tiden kom der fokus på nadveren. Da man sidste påske 2020 lukkede for kirkerne, og menighedens fejring af påskens gudstjenester højst måtte foregå foran den ene eller anden form for skærm, dukkede det spørgsmål op: Hvordan fejrer vi nadver, når det ikke kan foregå foran alteret i kirken?

Nogle præster valgte så at fejre nadver sammen med menigheden via YouTube:

De bad folk om at finde lidt brød og portvin frem hjemme hos sig selv, mens præsten fandt sit brød og sin vin frem i præstekontoret eller kirken for derefter at gennemføre nadverritualet. Det udløste en diskussion om hvorvidt dette var teologisk muligt eller om denne praksis brød med den evangelisk lutherske kirkes nadversyn, – fordi det brød og den vin, menigheden hjemme i stuerne spiste og drak, jo så ikke var det samme som det, præsten havde indstiftet. Biskopperne var også uenige og f.eks. rådede biskoppen i Ribe præsterne til ikke at give sig i kast med denne form for nadveruddeling, men vente til præst og menighed igen kunne være fysisk sammen i kirken.

Meget apropos fandt jeg en lille bog forfattet af Peter Kreeft, der diskuterer emnet. Den hedder "Symbol or Substance, a Dialogue on the Eucharist" with C.S Lewis, Billy Graham and J.R.R Tolkien". Det er en fiktiv samtale mellem repræsentanter for tre forskellige nadver-syn: Den katolske kirkes nadver-syn (Tolkien), den lutherske kirkes (C.S. Lewis) og den

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 757, 124 årgang
April 2023
ISSN 0901-2214

reformerte kirkes (Billy Graham: den berømte amerikanske vækkelsesprædikant i 1950'erne.) I titlen ligger der, at dette her er en samtale om, hvorvidt nadverelementerne, brødet og vinen, skal opfattes som symboler på Jesu opofrelse på korset langfredag, hvor han giver sig selv for os, eller om der er mere at sige om brødet og vinen; om der er substans i dem, at de er, ligesom der siges: Jesu legeme og blod.

Man kender diskussionen, ikke mindst fra reformationstidens nadverstrid. Men her i Kreeft's bog udfolder den sig i en hyggelig atmosfære omkring et tebord i pipe-røg og samtalen er argumenterende, munter og drillende, men respektfuld. Der er ingen af de tre, der kommer med kætteri-anklager mod hinanden og dømmer hinanden ude, så man er i godt selskab, alt imens man bliver klogere på de forskellige nadveropfattelser. På samme måde, kunne man sige, behøver man ikke at fordømme sin kollega, hvis vedkommende reelt praktiserer en nadverforståelse, der strider mod ens egen. Det lader også til at vores folkekirkens rummelighed favner det, der engang blev dømt kættersk af andenparten. Men derfor kan man jo godt gøre opmærksom på, hvordan vores kirkes nadversyn egentlig er, eller diskutere det.

Den reformerte kirkes nadveropfattelse tager afsæt i, at nadverens elementer, brødet og vinen, blot er symboler, hvorimod den katolske og vores lutherske kirkes opfattelse er den, at elementerne er, hvad præsten siger de er: Jesu legeme og Jesu blod. (At der er i det katolske og lutherske så er forskel på, hvordan de bliver legeme og blod, er et kapitel for sig, som jeg ikke skal komme ind på her). Men at brødet og vinen er Jesu legeme og blod, det synes at være i overensstemmelse med evangeliet til skærtorsdag taget fra Mattæusevangeliet, hvor der står: *Mens de spiste, tog Jesus et brød, velsignede og brød det, gav sine disciple det og sagde: »Tag det og spis det; dette er mit legeme.« Og han tog et bæger, takkede, gav dem det og sagde: »Drik alle heraf; dette er mit blod, pagtens blod, som udgydes for*

mange til syndernes forladelse'. I Lukasevangeliet finder vi den fortsættelse, som er med i nadverritualet: *"Gør dette til ihukommelse af mig"*.

Vi gentager altså det måltid, Jesus arrangerede skærtorsdag, hver gang vi har altergang her i kirken. Præsten er ordineret til at uddele det legeme og det blod, som den opstandne frelser, Jesus Kristus, giver os igen og igen og det er hver gang hans eget legeme og blod. Det er ikke blot et symbol på, hvad han gjorde for os, da han ofrede sit legeme og sit blod for vor synders skyld på korset langfredag. I nadveren giver han sig selv til os. Det er en hellig mystisk handling, et sakramente, som er noget i sig selv og ikke blot peger på Jesu selvopofrelse på korset.

Jamen det er jo brød, vi spiser, og vin vi drikker, vil man indvende. Ja, men det skal også forstås sådan, at vi spiser Jesu legeme i **skikkelse** af brød og drikker hans blod i **skikkelse** af vin. Således bliver vi en legemlig del af Kristus eller han af os og ikke blot en åndelig del af ham. Måske bliver nadveren således forstået klarere for én, når man tænker på inkarnationen. Dette med at ordet blev kød, dvs. Gud blev menneske i Jesus Kristus. Gud, der er ånd, blev kød og blod i Jesus Kristus. Epistlen til palme-søndag fra Filipperebrevet sagde det således: *Jesus, han som havde Guds skikkelse, regnede det ikke for et rov at være lige med Gud, men gav afkald på det, tog en tjeners skikkelse på og blev mennesker lig.* I Jesus ser vi Gud i tjenerskikkelse som menneske. - I nadverens brød og vin finder vi den opstandne Kristus i "brød og vin - skikkelse". Det er mere end symbol. Vi får legeme og blod i skikkelse af brød og vin ligesom vi ser Gud i skikkelse af et menneske. Hvis brødet og vinen blot var et symbol, får det samtidig den betydning, at vi skal bringe en mening med, vi skal i gang med at fortolke.

Forfatteren Martin A. Hansen tumlede ifølge dag-bogsoptegnelser med nadveren og dens elementer, og hvordan de skulle forstås, og det var jo, som jeg ser det, netop, fordi han som udgangspunkt betrag-

tede dem som symboler. Men på et tidspunkt gik det op for ham, at nadveren netop ikke skulle fortolkes. Han skriver følgende: *"Da jeg fik vinen og brødet, sagde jeg til mig selv: Det er, som det siges ... Meningen skulle man ikke komme med, Nar, som man var, den kunne bare gives."* Men nadveren er samtidig et mindemåltid, som vi synger i verset: *Dit minde skal, o Jesus, stå uglemt i sind og tanker, mens brød af ager er at få, og druer gror på ranker; og hvor der brydes helligt brød, dér skal forkyndes Herrens død for unge og for gamle.*

Om lidt har vi altergang. Pga. afstandskravet må I, der vil til alters i dag, kun være tre ad gangen omkring nadverbordet. Jeg tager latexhandsker på, og efter jeg har givet henholdsvis oblat og vin til hver enkelt af jer, træder jeg et par skridt tilbage og forkynder i behørig afstand elementernes natur: Jesu legeme og Jesu blod, endskønt de er i skikkelse af brød og vin. Og det var så lidt tanker om dagens evangelium og nadveren, som enten har gjort jer mere forvirrede eller mere afklarede, eller måske både-og. Amen.

Prædiken holdt midt i corona-tiden, da gudstjenesten højst måtte vare 25 minutter og sangen skulle begrænses. Den er her til lejligheden lettere bearbejdet.

Eva Holm Riis

Sognepræst, Stenderup Kirke

Salmer (Den Danske Salmebog):

Nr. 36: Befal du dine veje

Nr. 476: Kornet, som dør i jorden

Nr. 469: Så går nu sjælen

Nr. 192: Hil dig, Frelser og Forsoner

Nr. 473: Dit minde skal, o Jesus, stå

Nr. 11: Nu takker alle Gud

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke, Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/Søndagslæsning
- her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov — Farvergade 27
1463 København K
vartov@vartov.dk